

PRESENTACIÓ CRÍTICA DE L'EXPOSICIÓ DE FOTOGRAFIA D'EN JOAN GANYET AL TEMPLE ROMÀ DE VIC

Bona tarda a tots.

Al preparar aquesta presentació, que em va encomanar en Joan, he comprovat allò de que les paraules queden curtes per a parlar d'art i del seu món, tot i que, de teories de l'art no en falten. Des de l'ontològica "teoria de les idees" de Plató que va marcar el camí, fins el canvi de paradigma ben entrada la segona meitat del s.XX que inicià la Postmodernitat, passant entremig per la teoria de la "imitació" sintetitzada per Giorgio Vasari en ple Renaixement, la de Kant sobre l'estructuració crítica del "gust" i la gran quantitat de teories estètiques desenvolupades des de l'arribada de la Modernitat a finals del s.XIX, -per cert, cadascuna argumentada com l'única verdadera -... són moltes teories. No obstant aquests precedents, estic segur que en Joan no ha tingut necessitat de definir-ne cap per realitzar la seva obra, sinó que, com sempre, n'ha tingut prou en fer ús de la seva afinada sensibilitat.

L'art és difícil d'explicar... o, senzillament, no es pot explicar... però existeix.

Com un camí paral·lel al de la raó, segueix la via de la sensibilitat, remou el nostre esperit i destapa una mica la "veritat del món" com diu Heidegger.

De fet, això és l'important, però aprofitant que se m'ha demanat que participés en aquesta presentació, i encara que des del món de l'art no sigui rellevant, sí que m'agradaria mostrar un parell d'observacions des de la reflexió filosòfica a "posteriori". Em saltaré doncs l'aporia que es dedueix del pensament d'Arthur Danto de que si parlem d'obres d'art, entrem en un relat lògic fora de l'art.

Fa molts anys que ens coneixem amb en Joan, ... des de que vàrem començar la carrera d'arquitectura l'any 1964... i crec que puc dir que he seguit, a la meua manera, la seva evolució artística.

Recordo aquell pis d'estudiants al carrer París de Barcelona on en Joan no es podia estar de treballar en els seus "dibuixos" - que, per cert, passats els anys, veig més com a pintura-. Amb un traç continu, directament d'una ploma estilogràfica que no s'aixecava d'un paper de seba molt prim, construïa les seves

obres figuratives amb traces surrealistes i minimalistes. Després, va passar per etapes influïdes per diferents branques de l'expressionisme i de l'informalisme practicant el "collage" i el "frottage", per entrar a experimentar l'art postmodern practicant en el camp de les performances - jo n'hi conec dues-: una amb un seu amic en un recorregut en metro a Barcelona que posava en dubte les actituds humanes davant les vestimentes tradicionals, i una altra a La Seu d'Urgell, on un important nombre de joves amb caretes blanques, es van moure pel passeig de la Seu fins al sortidor,... crec que en alguna denuncia territorial.

En els últims anys, en ha sorprès amb la pràctica de la fotografia que, després d'un primer període de "representació" de detalls de la naturalesa, ha esdevingut en una fotografia neta, lliure d'ornaments, en la línia d'Eugène Atget, que aspira a l'aura de la realitat. Amb un contingut estètic, tant en l'aspecte iconogràfic com en el semàntic, la seva fotografia comporta un treball molt important en l'enquadrament equilibrat de les imatges i en l'elecció de textures i materials i, curiosament, en relació a la llum, es conforma amb que sigui el màxim d'uniforme i suficient per contemplar estèticament les imatges que presenta. Es podria dir que en Joan Ganyet fotografia "coses significants" fabricant retalls de realitats existents a les tapies i parets de les ciutats que visita i, en certa manera, incorporant l'experiència d'August Sander, va més enllà del detall en sí, en un missatge que revisa i compila l'estètica de la modernitat amb una perspectiva epistemològica.

Aquest interès per ensenyar que el coneixement de l'art i la poesia es troben en els detalls del món si es busquen, crec que constitueix -utilitzant el llenguatge d'Aristòtil- una "causa final" de la seva obra fotogràfica.

Val a dir que les representacions de la realitat que constitueixen les fotografies, "mencionen" uns llenguatges estètics que corresponen als principis que va establir i desenvolupar la Modernitat des de finals del sXIX a través de la pintura de vanguardia, quan es va superar la seva concepció com a "imitació" de la realitat, descrita per Vasari, i quan, Stephan Mallarmé va anunciar que ja no s'havien de pintar les coses sinó l'efecte que produïen. En aquest sentit, s'ha

d'observar però que, degut a la força de les imatges, escrites amb el llenguatge pictòric modern -que, tot sigui dit, només podem identificar ara perquè hem tingut prou temps per assimilar culturalment des de la seva aparició- , es fa difícil separar l'objecte de la fotografia en sí, del contingut estètic i significatiu de les mateixes imatges i signes amb que s'expressa; però crec que es pot dir que la fotografia d'en Joan no és fotografia abstracta ni tampoc tracte de fotografies d'obres d'art abstracte; simplement, mitjançant la tècnica fotogràfica, presenta imatges que "mencionen" els estils pictòrics de la Modernitat, que busca i troba en la realitat de la vida històrica de les parets antigues que identifiquen estèticament diferents enfocaments de la seva manera de veure el món.

Ja en aquest punt, amb la finalitat d'aproximar-se més a la naturalesa de la seva fotografia, ens hem permès una petita investigació -o divertiment si es vol- a partir de considerar prou representatives les 114 fotografies incloses al seu primer llibre titolat PELL i de identificar els estils estètics que contempen a partir de les "característiques bàsiques" que els defineixen. A la manera d'exemple, dues mostres de l'aplicació del mètode: així, l'INFORMALISME, s'identifica amb les característiques bàsiques de ser pintura abstracte, no geomètrica, de color en massa o lineal, però sempre d'execució dinàmica; mentre que el SUPREMATISME es reconeix per la voluntat de concertar un caràcter pictòric geomètric de color en massa amb la no abstracció. Naturalment, el mètode implicava una selecció prèvia d'estils donat que estan identificades més de 400 maneres de pintar -estils de pintar- a partir de l'impressionisme de finals del segle XIX.

De l'estudi n'ha resultat que els estils més freqüents que es "mencionen", de manera homogènia i aleatòria, a les "representacions" fotogràfiques d'en Joan són l'Informalisme, l'Expressionisme abstracte -amb les principals variants-, el Minimalisme, el Surrealisme, i també el Suprematisme, la pintura Postmoderna, l'art Conceptual i pinzellades de Dadaisme i d'art Pop, mentre que estan molt poc representats el Postimpressionisme, el Fauvisme, el Cubisme i el Futurisme. S'ha de dir que, els llenguatges formals -els estils-, sovint no apareixen en estat

pur sinó combinats o sobreposats entre ells sense por, cosa que no fa perdre interès del seu contingut estètic sinó que adquireix una nova dimensió que supera la justificació filosòfica que cada estil -a la manera d'un "istme", amb o sense manifest públic propi- havia defensat per separat.

El que queda demostrat, és el compliment d'allò que abans havíem intuït: que aquesta etapa de la fotografia d'en Joan Ganyet mostra que es pot construir art actual en una perspectiva històrica de la Modernitat des de molts punts de vista a l'hora, corresponents, cadascun, a l'evolució cultural que el pas del temps històric condiona mentre forja la capacitat estètica de cada observador i cada comunitat cultural; la capacitat de judici que diria Kant. És a dir: "representant" la realitat objectiva actual vista com una recuperació i "redempció" de subjectivitats del passat, que en el cas d'en Joan, evidencia un gust exquisit, lliure, pluricultural i integrador fugint d'altres definicions excloents de veure les coses.

Dit d'una altra manera, s'observa la facilitat d'en Joan per anar més enllà de la sensibilitat moderna definida per Clement Greenberg acabada la segona guerra mundial, quan les avantguardes visuals, encara dominades per la pintura, des de l'autoconsciència es conformaven proclamant la seva puresa amb la "no imitació" de la realitat i la "no contaminació" amb cap altre de les arts visuals; teoria que, a finals de la dècada dels anys 60, entrava en crisi fins a definir un nou paradigma que es va obrir a totes les sensibilitats estètiques en una nova etapa artística que anomenem Postmodernitat i que Arthur Danto anomenava Post-històrica.

Aquest nou paradigma, validava la "menció" -encara que no "l'ús- de totes les disciplines artístiques i dels estils històrics a la manera com havia ja indicat T. S. Eliot de concebre el món de l'art com una comunitat totalment interrelacionada en el temps, quan va dir "cap poeta, cap artista adquireix un sentit complet per sí sol. La seva significació és l'apreciació en relació amb els poetes i els artistes morts". I és en aquest paradigma Postmodern en el que es mou la fotografia d'en Joan, buscant i mostrant realitats sensibles on es barregen diferents simbologies i estils i, fins i tot, accions immanents, realitzades sense cap voluntat artística en sí. Així produeix les seves obres i així queden incorporades al món de l'art.

En certa manera -i ja acabo-, l'obra fotogràfica d'en Joan Ganyet es pot veure com un viatge a l'origen de la Modernitat.... un viatge ple d'aventures i de vida. Un viatge que tot i esser de tornada, com el d'Ulisses a l'Odissea, no busca en realitat el seu passat sinó que, s'orienta al futur perquè es projecte decididament vers una "restauració" dins la llibertat de la Postmodernitat.

Joan; amic; en hora bona! Au; sempre endavant i mai en darrera. Tu ja m'entens... Sàpigues de la nostra voluntat d'encoratjar-te i de seguir gaudint de les "traces" del camí que estàs obrint.

He dit.

Temple Romà de Vic, 4 de febrer de 2022, segon any de la pandèmia.

Miquel Surinyach Pla

Arquitecte